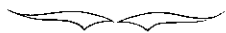

herehere kei omaoma i te huarahi. I whakataetae ano etahi o aua herehere ki te oma otira me pehea e puta ai? Kua oti a Tianara Koroni te mau ki runga i tetahi o nga manua o te Ingaribi noho ai, engari kua whiriwhiria e te Kawanatanga o Ingarangi kia kawea ratou ko tana ope katoa ki runga ki tetahi motu o te Ingaribi ko Herina (St Helena) te ingoa. [I kawea ano a Neporiana e te Ingaribi ki runga o taua motu noho herehere ai i te tau 1815, i mate atu hoki ia ki reira i te tau 1821.]

TE ORANGA O REIRIMETE.

E pororaru tonu ana te Ingaribi, e manawareka ana ki te hinga o te Pōa, ka puta ano tetahi waea i tino nekehia atu ai te koa, te ngahau o te iwi. No te 1 o nga ra o Maehe ka tae te waea a Tianara Pura ki te 'Tari Whawhai' i Ingarangi. Ko nga kupu enei o taua waea—

"No te ahihi i tae ai tetahi wehenga o taku ope ki Reirimete. Kua ora te pa!"

I panuitia te waea a Tianara Pura ki roto i te Paremata. Te rongonga o nga tangatira, o nga kaumatua o te iwi i nga kupu o taua waea ka tangi te umere, ka mahia nga mahi ahua e katoa, ara, ka pera ano me te taenga o te waea a Tianara Rapata. Kaore i roa ka hapainga e nga tamariki tane te waiata mo te Kuini, ka uru hoki nga reo o nga kaumatua ki roto whakahiru haere ai, ka kino te haere ka parekareka ki roto ki te taringa. Ki taku whakaaro mehemeca e mohio ana nga kaumatua o Ingarangi ki a taua tikaanga ki a te Maori, kua takahia tonutia he haka perupera. Tera atu tona tini o nga ahua eka e mahia ana engari e takurutu ana te ringa o ta koutou pononga, o te Etita, ki te whaiwhai atu.

I patu waea te Kuini me te Pirinihi o Weiri ki a Tianara Pura raua ko Tianara Waiti, he whakamihiki ki a raua mo te oranga o Reirimete. Ko nga kupu whakamutunga o aua waea:—

"Kia whakapaingia te Atua, mana nei e"

Ae, kia whakapaingia te Atua, mana nei e whakakaha te tika, e pehi hoki te he ki raro.

He tino hoa a Tianara Waiti no Tianara Rapata, he maha hoki nga whawhai ki Inia i whawhai tahi ai raua. Heoi i te oranga nei o Reirimete ka patu waea a Tianara Rapata ki a Tianara Waiti. Ko nga kupu enei o taua waea:—

"Kia whakapaingia te Atua, mona i whakarongo mai ki nga inoi a te iwi."

No te ahihi o te 28 o nga ra o Pepuere i tae ai te ope whakaora ki Reirimete. Roko-hina atu kua tata te pui nga kai o te pa, kua tino iti rawa te ruuri o te kai ma te tangata. E kore e taea te korero te nui o te koa o nga tangata o taua pa i te mohiotanga kua ora ratou. He tino nui nga taotu, nga herehere, me nga turoro i roto i te pa; kua pangia hoki te pa e te piwa, i te kino, i te nui o te paru, o nga rukenga o te pa. I te taenga atu o te ope whakaora ki Reirimete, ka huihuna e Tianara Waiti ana tangata, ka tu hoki ia ki te whai-korero, ki te whakamihiki ki tona ope mo to ratou kaha ki te awahia i a ia ki te pupuri i Reirimete. Ko etahi enei o ana kupu:—

"I tino mamae toku ngakau i taku whakaunga kia whakaitia te kai ma ia tangata, ma ia tangata o tatou. Otira, e koa ana au i tino kaha tatou ki te pupuri i te haki o Ingarangi kia tare ana i runga i Reirimete."

He nui nga mihi mo Tianara Waiti ratou ko tana ope, mo to ratou kaha ki te pupuri i Reirimete ki nga mano o te Pōa. Tuarua tino whakaekenga a te Pōa, kore rawa i hinga. I te whakaekenga tuatahi i tana ki te 1000 te Pōa i hinga, i te whakaekenga tuarua i neke ake i te 2000.

Kia nui ano hoki te whakamihiki ki a Tianara Pura ratou ko tana ope. He tino mahi nui ta ratou, he nui ano hoki o ratou i hinga. Otira kua tutuki ta ratou mahi, ara te whakaora i Reirimete. He rau a Tianara Pura e kawea ana a ... katahi ano ka tae ki Reirimete. Ko te take i tino kaha ai tana mahi, he tino kino no te takiwa ki Reirimete. He nui no nga hiwi, no nga pari, no nga awa, no nga wahi kino hei hunanga mo te Pōa. He rerere te takiwa ki a Tianara Rapata, kaore he pari poupuu, kaore he awa bobonu, engari he pai katoa, he raroa. I puta ano te kupu a Tianara Rapata, i pobehe ia e kore rawa a Reirimete e taea te whakaora. Otira na te hinga o Tianara Koroni i hokihoki ai etahi o te